

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Capita Pietatis Christianæ, Interrogationibus Et
Responsionibus vsitatis in Catechetica Methodo ita
explicata, vt breuem sed integram hypotyposin doctrinæ
purioris complectantur**

Ferinarius, Johannes

Magdeburgi

VD16 W 3078

Tertium Praeceptum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36195

libertatis Christianæ sceleribus, deniq; violatio iuramenti, seu periurium.

Et huc pertinent omnia scandala, quæ nominantur data.

Scandala data, seu perniciofa.

Sunt uel falsa doctrina, uel mala facta, seu praua exempla, quibus alij redduntur deteriores. Quia propter mala exempla, multi alienantur à doctrina, Item: imitatores fiunt mali, & Epicurei. Ideo hæc scandala sunt uitanda.

Pharisaicæ uerò offensiones, quæ sunt scandala per accidens, & usitate nominantur accepta scandala, non debent homines deterere à confessione ueritatis. Sunt enim bona exempla, uel doctrina, quam Deus uult tradi, etiamsi homines offendantur & fremant.

TERTIUM PRÆCEPTUM.

I. Admonitio de connectione.

Primum præceptum docet de conformitate mentis, & uoluntatis cum Deo. Secundum de conformitate sermonis. Tertium de conseruatione Ministerij docendi in Ecclesia. Nam cum Ecclesia colligatur uoce doctrina, opus est congregatione, & signis, quæ sunt ærii congregationis.

II. Admonitio, de Sabbato.

Quæ

Quæ est sententia dicti in Genesi: Requie-
uit Deus die septimo, ab omni ope-
re suo, & benedixit ei?

1. Deus condito homine quieuit, id est, non con-
didit aliam naturam corpoream, præstantiorem homi-
ne, quem ita condidit, ut vellet in eo acquiescere, in eo
habitare, & implere eum sua iustitia & vita.

2. Quia homo deceptus à Diabolo, auertit se à
Deo, & excusit Deum rectorem. Ideo Filius Dei factus
depreccator, & uictima, quieuit die sabbati in seculo
pulchro, id est, diuina natura non exeruit suam potes-
tiam, non repulit uim hostilem: Sed cessit iræ Patri
aduersus nostra peccata, & uoluit hanc obedientiam
seu mirandam humilitatem, ut corpus in natura huma-
na ex uirgine assumpta posset crucifigi, mori & sepeliri.

3. Deus quieuit ab omni opere suo. Ergo non
condidit postea alias species, aut plures mundos, sicut
fungunt Democritus & Epicurei.

Sanctificauit eum, id est, uult eum attribui ope-
ribus sanctis, & Deo dicatis.

III. Admonitio, de sententia Præcepti.

Sic argumentor:

Ordinationes Mosaicæ sunt abolitæ.

Præceptum de sabbato, est ceremonia Mosaicæ.

Ergo est abolitum.

Respondetur

Respondeo ad Maiorem: Ordinationes Mosaicæ sunt abolitæ, scilicet, quæ tantum sunt iuris positivi.

Minor: Præceptum de sabbato, est ceremoniale, seu iuris positivi, scilicet, quo ad speciem, id est, quo ad certi diei observationem, & modum cessationis. Hæc species est abolita. Sed idem præceptum est naturale, seu Morale, quod ad genus attinet, id est, ad præcipuam sententiam huius legis, quæ pertinet ad omnes homines & ætates, scilicet, ut conservetur ministerium, & aliquis dies tribuatur publico ministerio.

Quare nos celebramus sabbatum die primo, seu dominico?

Consentaneum est Apostolos mutasse diem, et ostenderent exemplum abrogationis Legum ceremonialium, & politiarum Mosaicarum. Et elegerunt primum, quia illo die resurrexit Christus, & ostendit, se renouatam Ecclesiam, inchoaturum alium statum, differentem à regno corporali.

Dextrè etiam datur responsio ad hoc Argumentum:

Species, quæ est iuris positivi in tertio præcepto, est abolita.

Ocium, vel cessatio die septimo, est ceremonia iuris positivi.

Ergo est abolita.

Respondeo ad Minorem: Modus ocij vel cessationis est ceremonia, seu species, quæ est iuris positivi.

E caq;

eaq; est abolita: Sed ipsum genus, scilicet omittre operas seruiles, impediētes ministerium, & abducentes alios a ministerio, est naturale & morale, ideoq; omnes obligat. Ceterum post deletam politiam Mosaicam liberum est eligere alium diem, quam septimum ad publicos congressus, in quibus populus doceatur & admistrantur ritus diuinitus traditi, ut sint vincula publicæ congregationis.

Quæ est igitur sententia generalis
tertij Præcepti:

Tertium præceptum complectitur doctrinam de præsentia, & efficacia Filij Dei in ministerio, & de dignitate ministerij. Præcipit conseruationem ministerij Euangelici, id est, ut doctores recta doceant, conseruata veritate doctrinæ secundum primū & secundum præceptum, ut populus conueniat, & reuerenter discat doctrinam diuinam, obtemperet doctoribus, utatur pie ceremonijs, & ut singuli aliquid conferant, ad conseruationem ministerij & scholarum.

III. Opera tertij Præcepti.

Præcipuum opus est conseruatio ministerij Euangelici, quod pertinet ad doctores, & ad auditores.

Docentes recta doceant, rectè administrent sacramenta, nec constituent ullam potestatem, extra Euangelium.

Auditores teneant mandatum, de audiendo Euangelio: Qui vos audit, me audit: & sciant, Deum verè efficacem

efficacem esse voce ministerij, nec queratit alias reuelationes, extra verbum.

V. Antithesis.

Quæ sunt peccata pugnancia cum 3. Præcepto :

1. Furores Enthusiatarum, & Anabaptistarum delictum ministerium, & negantium Deum esse efficacem, per vocem doctrinæ.

2. Donatistarum, contententium Deum non esse efficacem, si doctores, aut administrantes Sacramenta, non sint sancti. Cum tamen Fides nitatur verbo Dei, non sanctitate ministri, ut dicitur: Qui vos audit, me audit. Iubet respicere personam non ministri, sed suam.

3. Corruptere doctrinam, aut ceremonias.

4. Abolere ministerium, non conuenire ad publicos congressus, malo exemplo abducere alios, non tribuere debitam reuerentiam ministris Euangelij, eripere eis victum.

His delictis expresse sunt constituta poenæ apud Prophetas, ut Haggei 1. Quia domum meam negligitis, coeli non dant rorem, & terra sit sterilis. Et Hieremie 17. Si non sanctificabitis Sabbatum, succendam ignem in portis Hierusalem, & deuorabit domos, & non extinguetur. Et simus memores dicti: quod extat in Epistola 5. Ignatij. $\tau\acute{\alpha}\varsigma\ \epsilon\omicron\upsilon\varsigma\ \acute{\alpha}\varsigma\ \mu\eta\ \delta\epsilon\tau\ \iota\mu\acute{\alpha}\zeta\ \tau\epsilon.$

Quomodo intelligendum est dictum Christi, exæquantis secundam tabulam primæ, cum dicit: Secundum mandatum simile est primo?

Ita argumentor: Præcepta differunt obiectis. Prima tabula concionatur de cultibus præstandis obiecto præstantiori, quam secunda. Ergo secunda tabula, non est similis primæ.

Respondeo: Concedo totum argumentum: Prima tabula est præstantior, quàm secunda, scilicet, respectu obiecti primi seu immediati. Sed Christus facit illam exæquationem, & ornat secundam tabulam hac tanta amplificatione, respectu finis principalis in credentibus, & aliarum etiam causarum.

Quæ est igitur ratio similitudinis secundæ tabulæ cum primâ?

1. Similitudo est in necessitate obligationis. Nulla autoritas humana potest delere præcepta secundæ tabulæ.
2. In mandatis secundæ tabulæ, semper includitur primum præceptum. Ideo enim necesse est præstare obedientiam. Ut Deus afficiatur honore.
3. Obedientia secundæ tabulæ est pars conformitatis cum Deo: Quia sicut Deus est verax, ita etiam

est castus, & semper detestatur confusiones libi-
dinum.

4. Illa obedientia etiam erit eterna.

5. Vox Christi de similitudine secundæ tabulæ
est opposita errori Hypocritarum omnium temporum,
qui præferunt ceremonias, laboribus Oeconomicis &
politicis, à Deo mandatis. Sicut Monachi suos stultos
ritus nominarunt perfectiones, & prætulcrunt eos gu-
bernationi Danielis, aut Iosephi in Aegypto.

Q V A R T V M P R A E C E
P T V M.

I. Admonitio de contextu secundæ
tabulæ cum prima.

Primus gradus sapientiæ est: Vera Dei agnitio,
& vivificari à Deo, lucente in homine.

Secundus gradus est, intelligere ordinem, quem
Deus sanxit inter homines. Et conformitas cum vol-
untate Divina, quæ vult hunc ordinem servari, nomi-
natur iustitia.

Deus condidit homines, ut sint non ut pereant,
& ut in illis sit conformitas & sua sapientia, & iustitia.
Ergo vult parentes gignere, & sobolem servare,
parentes diligere à sobole. Vult hominem non trucidari,
non spoliari, ne fame pereat. Et vult hominem Deo
esse conformem, in castitate & veritate.

2. Quæ est sententia quarti præ-
cepti

E 3

Quarta